

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบย้อนหลัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองโรคธาลัสซีเมีย ของหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มาใช้บริการฝากครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 312 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประเภทตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม STATA สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองโรคธาลัสซีเมียโดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณลอจิสติก ผลการวิจัย พบว่า

1. หญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์กับโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดอำนาจเจริญ มีอายุระหว่าง 20-34 ปี ร้อยละ 78.85 ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ทำไร่ ทำนา ทำสวน ร้อยละ 60.26 ฝากครรภ์ที่อายุครรภ์น้อยกว่า 16 สัปดาห์ ร้อยละ 80.77 เป็นการตั้งครรภ์ลำดับที่ 2 ร้อยละ 43.27 มีระดับการศึกษาที่ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 34.62 และสถานภาพสมรสส่วนใหญ่ ไม่ได้จดทะเบียนสมรสแต่อยู่ด้วยกันกับสามีมากกว่า 6 เดือนต่อปี ร้อยละ 63.78

ด้านการเข้าถึงบริการ พบว่า บ้านของหญิงตั้งครรภ์มีระยะทางห่างจากโรงพยาบาลน้อยกว่า 5 กิโลเมตร ร้อยละ 55.45 ใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทาง ร้อยละ 91.99 ใช้ระยะเวลาในการเดินทางมารับบริการที่โรงพยาบาล ประมาณ 15-30 นาที ร้อยละ 50.64 ใช้ระยะเวลาในการรอคอยเพื่อรับบริการจากทางโรงพยาบาล น้อยกว่า 30 นาที ร้อยละ 58.33 ส่วนใหญ่ให้เหตุผลของการเลือกรับบริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลประจำอำเภอเนื่องจากใกล้บ้าน เดินทางสะดวก และหญิงตั้งครรภ์เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร โรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแล้ว ร้อยละ 80.77

หญิงตั้งครรภ์มีการรับรู้สิทธิของตนเองอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 53.21 หญิงตั้งครรภ์ให้ความเห็นในด้านคุณภาพการให้บริการฝากครรภ์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.92 หญิงตั้งครรภ์มีการรับรู้ความรุนแรงของโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 60.57 หญิงตั้งครรภ์มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 71.80 และหญิงตั้งครรภ์มีทัศนคติต่อการฝากครรภ์อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 78.53

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับการตรวจคัดกรองโรคธาลัสซีเมียของหญิงตั้งครรภ์ที่ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดอำนาจเจริญ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษาอนุปริญญาขึ้นไป (OR=18.61 ; 95%CI : 2.88-120.40) ลำดับการตั้งครรภ์ (OR =11.47 ; 95%CI : 4.35-30.25) การรับรู้สิทธิของหญิงตั้งครรภ์ (OR= 5.31; 95%CI : 2.18-12.91) คุณภาพการให้บริการจากโรงพยาบาล (OR = 4.64 ; 95%CI : 2.01-10.73) ระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป (OR = 3.57 ; 95%CI : 1.53-8.36) และ ระยะเวลาการรอคอยการได้รับบริการฝากครรภ์ (OR = 2.48 ; 95%CI : 1.20-5.16)

This retrospective study has the purpose to study the factors that are associated with utilization of screening thalassemia service of pregnancies at district hospital of Amnat-charoen province. Stratified random sampling was used to select 312 of pregnancies who used to anti-natal care in anti-natal unit of district hospital, Amnat-charoen province. Self-administered questionnaire was employed for data collection. The data were then analyzed to obtain percentages and another descriptive statistics ; Multiple Logistic Regression was performed to explore factors associated with utilization of screening thalassemia service. The finding were summarized as follows:

1. 78.85 percent of the pregnant women who put their prenatal care under district hospitals in Amnatcharoen Province age between 20–34 years. 60.26 percent of them are farmers and gardeners. 80.77 percent of them put their prenatal care when they are less than 16 weeks pregnant. 43.27 percent of them are pregnant for the second time. 34.62 percent of them finish primary school or lower. Most of them which are 63.78 percent are not legally married but live with their husbands more than 6 month per year.

As for the access to the service, it is found that 55.45 percent of them had the distance from houses to hospitals are less than 5 kilometers. 91.99 percent of them ride bicycles to hospitals. 50.64 percent of them take about 15–30 minutes to go to hospitals. 58.33 percent of them take less than 30 minutes to wait for the services of the hospitals. The reason that most of them which is 76.60 percent put their prenatal care under district hospitals is the convenience of traveling due to a short distance from home. Most pregnant women which is 80.77 percent used to get information about thalassemia.

53.21 percent of pregnant women have a high level of awareness of their right. 51.92 percent of them have a medium level of the satisfaction of the quality of the service of the prenatal care of community hospitals. 60.57 percent of them have a medium level of awareness of the threat of thalassemia. 71.80 percent of them have a medium level of awareness of the risk to have thalassemia. 78.53 percent of them have a very good attitude towards receiving prenatal care.

2. The factors that are statistically significant correlated with getting thalassemia screening service of pregnant women who put their prenatal care under community hospitals in Amnat-charoen Province at 0.05 are as following : higher than vocational education (OR = 18.6 ; 95%CI :2.88 – 120.41), times of pregnancy (OR = 11.47 ; 95%CI : 4.35 – 30.25), the awareness of the right of pregnant women (OR = 5.30 ; 95%CI : 2.18 – 12.91), the quality of the services of the hospitals (OR = 4.64 95%CI : 2.01-10.73), higher than high school education (OR = 3.58 ; 95%CI : 1.53–8.37), and waiting time for the services of prenatal care (OR 2.48 ; 95%CI = 1.20 - 5.16)